

NIEUWSBERICHT

[Home](#) /
 [Actueel](#) /
 [Nieuws](#) /
 [Nieuwsbericht](#)

Kruidrijk grasland: balanceren tussen biodiversiteit en productie

woensdag 7 februari 2024

Recent zijn de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar kruidrijk grasland. De conclusie is dat productief kruidrijk grasland een betere basis vormt voor het behoud van bovengrondse biodiversiteit in het agrarisch gebied dan blijvend grasland, maar geen alternatief is voor extensief kruidrijk grasland. Voor behoud van biodiversiteit is extensief kruidrijk grasland onmisbaar.

De resultaten van onderzoek naar de meerwaarde van productief en extensief kruidrijk grasland werden op donderdag 25 januari aan ruim 150 aanwezigen gepresenteerd tijdens het symposium 'Kruidrijk grasland – Betekenis voor productie, bodem en biodiversiteit' in Velp. De biodiversiteit in het landelijk gebied is de afgelopen decennia afgenomen en van kruidrijk grasland wordt verwacht dat het een bijdrage kan leveren dit tijt te keren. Daarbij bestaan verschillende vormen van kruidrijk grasland. Een belangrijk onderscheid is productief kruidrijk grasland en extensief kruidrijk grasland. De vraag waar boeren, beleidmakers en ketenpartijen een antwoord op zoeken is wat de meerwaarde van deze twee graslandtypen is ten opzichte van blijvend grasland (regulier grasland) voor productie, bodem en biodiversiteit.

Integraal onderzoek

Om die vraag te beantwoorden deden het Louis Bolk Instituut, Wageningen Environmental Research, Wageningen Plant Research en De Vlinderstichting samen onderzoek. In 2021 en 2022 voerden ze het onderzoek uit om te achterhalen hoe beide typen kruidrijk grasland zich tot elkaar en tot regulier blijvend grasland verhouden. De onderzochte percelen blijvend grasland bestonden grotendeels uit Engels raaigras, met zeven maai- en weidesnedes en bemesting met drijfmest en kunstmest. De productief kruidrijke graslanden hadden een groot aandeel ingezaaide klavers en kruiden, en eveneens een hoge landgebruiksintensiteit met zes snedes en bemesting met drijfmest en kunstmest, de mestgift was lager dan op blijvend grasland. De extensief kruidrijke graslanden hadden een natuurlijke botanische samenstelling, geen of een lage mestgift en twee snedes. De onderzoekers keken naar productie, voederwaarde, bodemkwaliteit en bovengrondse (flora, insecten & vogels) en ondergrondse biodiversiteit. De onderzochte percelen lagen op twaalf locaties met ieder graslandtype. De 36 percelen lagen op zandgrond in de Achterhoek.

Productie

De graslandtypen dragen alle bij aan opbrengst en voederwaarde. De opbrengst en voederwaarde (energie en eiwit) van productief kruidrijk grasland bleken vergelijkbaar met of hoger te zijn dan die van blijvend grasland. Productief kruidrijk grasland maakt gebruik van natuurlijke stikstofbinding door vlinderbloemigen en kon daardoor met een veel lagere mestgift een goede productie leveren. De opbrengst en voederkwaliteit van productief kruidrijk grasland bleef ook in het droge jaar 2022 stabiel. Extensief kruidrijk grasland heeft vooral waarde voor structuur in het ruwvoer. Qua mineralengehalte scoorden productief en daarna extensief kruidrijk grasland hoger dan blijvend grasland.

Bodem

De bodemkwaliteit en het bodemleven vertoonden geen grote verschillen tussen de graslandtypen. Over het algemeen was de bodemkwaliteit goed in de onderzochte percelen. Een belangrijk verschil tussen de graslandtypen was de tijd sinds de laatste bodembewerking. Die was bij blijvend grasland en extensief kruidrijk grasland veel langer dan voor productief kruidrijk grasland. Hoe langer deze periode van rust in de bodem, hoe beter het bodemleven zich kon ontwikkelen, wat leidde tot bijvoorbeeld meer schimmels en een grotere diversiteit aan springstaarten en mijten.

Productiemeting in bemestingsproef PPS kruidrijk grasland (Bron: Pedro Janssen).

Flora

De diversiteit van plantensoorten was zoals verwacht in productief kruidrijk grasland hoger dan op blijvend grasland. De percelen productief kruidrijk grasland leken onderling veel op elkaar vanwege de zaaiemengsels die in de praktijk gebruikt worden. Deze mengsels hebben veel dezelfde soorten. Extensief kruidrijk grasland had meer plantensoorten en ook hadden de afzonderlijke percelen veel unieke soorten.

Insecten

De diversiteit in de vegetatie én de intensiteit van het landgebruik (aantal snedes en bemesting) klinken door in de biodiversiteit van de insecten. Hoe intensiever het landgebruik, des te kleiner de soortenrijkdom en talrijkheid van insecten. De meeste insectensoorten werden daarom aangetroffen in extensief kruidrijk grasland, met vaak unieke soorten. In blijvend grasland werd het laagste aantal insectensoorten aangetroffen en productief kruidrijk grasland zat tussen beide in. In productief kruidrijk grasland kwamen veel bloembezoekende insecten voor. De hoge gebruiksintensiteit leidde ertoe dat insecten niet altijd hun levenscyclus konden voltooien. Extensief kruidrijk grasland bood wel voldoende rust voor de volledige levenscyclus. De unieke waarde van extensief kruidrijk grasland voor bovengrondse biodiversiteit is niet vervangbaar door productief kruidrijk grasland.

Vogels

Op extensief kruidrijk grasland is de diversiteit aan vogels die naar voedsel zoeken het grootste, gevolgd door productief kruidrijk grasland en ten slotte blijvend grasland. Dat is te danken het grotere voedselaanbod (insecten en zaden) en de diversiteit aan vegetatiestructuren (hoog & laag, open & gesloten). De stroken die bij iedere maaibeurt worden overgeslagen in productief kruidrijk grasland leveren foerageerhabitat op voor soorten die graag in ruigtes foerageren, zoals grasmus en roodborsttapuit.

Blijvend grasland en productief kruidrijk grasland werden in de onderzochte percelen vroeg in het seizoen en vaak gemaaid, waardoor veel graslandbroeders niet in staat zullen zijn hun nestcyclus te voltooien. Voor sommige weidevogelsoorten zoals de grutto, Kievit en tureluur – waarvan de nesten relatief goed vindbaar zijn – kan deels worden teruggevallen op legselbescherming. Voor graslandsoorten waarvan de nesten (zeer) moeilijk vindbaar zijn, zoals veldleeuwerik, graspieper en patrijs vormt dit geen oplossing. Om bovenstaande redenen is extensief kruidrijk grasland onmisbaar als broedplek voor graslandbroeders.

Conclusie

Samenvattend: extensief kruidrijk grasland levert een unieke bijdrage aan het behoud van biodiversiteit in het agrarisch gebied. Behoud ervan is daarom essentieel. Productief kruidrijk grasland vormt vanuit het oogpunt van biodiversiteit een betere basis dan blijvend grasland, maar vormt geen vervanging voor hetgeen extensief kruidrijk grasland te bieden heeft. Daarom adviseren wij productief en extensief kruidrijk grasland afzonderlijk mee te nemen in afwegingen rond het stimuleren van biodiversiteit.

Productief kruidrijk grasland gaat efficiënter om met stikstof en levert met minder bemesting dezelfde of betere productie dan blijvend grasland. Door een hoger bemestingsniveau nemen in productief kruidrijke mengsels de aandelen kruiden en klavers snel af. Het advies is om deze mengsels niet met kunstmest te bemesten. Het is niet alleen dat het niet loont, het vermindert ook nog het aandeel kruiden en klavers in het mengsel waardoor het minder lang meegaat. De bijdrage van productief kruidrijk grasland kan op diverse punten worden verbeterd door bijvoorbeeld diversere mengsels, aanpassing van maai- en beweidingfrequentie, en zoveel mogelijk beperken van bodembewerking.

Dankwoord

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van de PPS Duurzame Zuivelketen, Living lab kruidrijk grasland en gefinancierd door TKI, ZuivelNL/Duurzame Zuivelketen, WNF, Rabobank en Triodos Foundation.

De onderzoekers bedanken tevens de 24 boeren en grondeigenaren van de graslanden waar het onderzoek plaatsvond. De onderzoeksresultaten worden de komende tijd in wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd.

2024
AntonieStip
DeVlinderstichting
extensief
intensief
KruidrijkGrasland
LouisBolkInstituut
Natuurbericht
NickVanEekeren
PedroJanssen
RobGeerts
TimVisser
WenR
WillemienGeertsema
WPR

Podcast 'Toekomst voor Natuur' meer dan 100.000 maal beluisterd!

25-jan-2024

Het Vlinderstichting-beschermingsfonds: aan de slag voor vlinders en libellen

18-jan-2024

Bijzonder fenomeen bij de citroenvlinder

20-feb-2024

Onderschat bestuiving door nachtvlinders niet!

15-feb-2024

 Schrijf je in voor onze nieuwsbrief
 Meld u hier aan voor onze nieuwsbrief, dan ontvangt u hem voortaan op uw e-mailadres.

Ik ben geen robot
